

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาข้อเท็จจริงในการใช้ห้องสมุดในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาของครูสอนสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนรัฐบาล ในนครหลวงกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับการวิจัย ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังครูสอนสังคมศึกษาและนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนที่สุ่มตัวอย่างไว้ 20 โรงเรียน จำนวนครู 60 คน เป็นครูสอนสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 ชั้นละ 1 คน โรงเรียนละ 3 คน และสุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 ชั้นละ 5 คน โรงเรียนละ 15 คน โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) คือ จับสลากตามเลขที่ของนักเรียนที่อยู่ในบัญชีรายชื่อประจำชั้น ได้นักเรียน 300 คน แบบสอบถามที่ส่งไปตามครูได้รับคืนมาครบ 60 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00 แบบสอบถามของนักเรียนได้รับคืนมาครบ 300 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00 นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ทำการสำรวจห้องสมุดโรงเรียนและสัมภาษณ์บรรณารักษ์เพื่อให้ได้ข้อมูลมาประกอบการวิจัยครั้งนี้ ส่วนวิธีวิเคราะห์ข้อมูลคิดค่าตอบเป็นร้อยละของครูและนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม และหาค่าเฉลี่ย

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลส่วนตัวของครูและนักเรียน

ครูที่ตอบแบบสอบถาม 60 คน เป็นชาย 11 คน หญิง 49 คน สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 จำนวนเท่ากัน วุฒิสถานใหญ่ คือ ก.ศ.บ. รองลงมาคือ ค.บ. มีประสบการณ์ในการสอนคิดเป็นจำนวนปีเฉลี่ยแล้วคนละ 1-5 ปี ครูส่วนใหญ่สอนวิชาภูมิศาสตร์ รองลงมาคือประวัติศาสตร์ ส่วนวิชาที่ครูชอบสอนเป็นอันดับหนึ่ง คือ

ประวัติศาสตร์ไทย รองลงมาคือ ภูมิศาสตร์ สำหรับวิชาอื่นที่ครูต้องสอนนอกเหนือจากวิชา สังคมศึกษา คือ ภาษาไทย รองลงมาคือ ภาษาอังกฤษ โดยเฉลี่ยครูสอนสัปดาห์ละ 16-20 ชั่วโมง งานพิเศษที่ครูต้องทำนอกเหนือจากการสอน คือ ช่วยควบคุมมารยาทของนักเรียน และช่วยงานด้านธุรการเกี่ยวกับการใช้เวลาว่างของครู ปรากฏว่า ครูส่วนใหญ่ชอบใช้เวลาว่างอ่านหนังสือ วารสาร หรือหนังสือพิมพ์ในห้องสมุด และใช้เวลาว่างเพื่อเตรียมการสอน

นักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม 300 คน เป็นชาย 157 คน หญิง 143 คน จาก โรงเรียนรัฐบาลชาย 90 คน โรงเรียนรัฐบาลหญิง 90 คน และโรงเรียนรัฐบาล สหศึกษา 120 คน เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 จำนวนเท่ากัน นักเรียนส่วนใหญ่ชอบใช้เวลาว่างเล่นกีฬา รองลงมาคือ ใช้เวลาว่างอ่านหนังสือ วารสาร หรือ หนังสือพิมพ์ในห้องสมุด

2. เรื่องทั่ว ๆ ไปของห้องสมุดโรงเรียนและบริการในห้องสมุดโรงเรียนในแคว้น
ครู และ นักเรียน

จากการไปสำรวจห้องสมุดโรงเรียน พบว่า ห้องสมุดโรงเรียนต่าง ๆ มีระบบการจัดแยกประเภทหนังสือตามระบบทศนิยมของคีวอี้ ลักษณะของห้องสมุดโรงเรียนจัดเป็นห้องโดยเฉพาะ ห้องสมุดส่วนใหญ่จัดทำบัตรรายการเสร็จไปแล้วเป็นบางส่วน ทางด้านบริการส่วนใหญ่เปิดบริการวันละ 7-8 ชั่วโมง ครูสังคมศึกษาสามารถยืมหนังสือไว้ใช้ได้ตลอดปี ส่วนนักเรียนยืมได้ครั้งละ 1-3 เล่มภายในระยะเวลา 6-10 วัน โดยเฉลี่ยแล้วห้องสมุดส่วนใหญ่มีบรรณารักษ์ 1 คน ทำการสอนสัปดาห์ละ 6-10 ชั่วโมง มีบรรณารักษ์เพียงร้อยละ 20.00 ที่ทำงานห้องสมุดอย่างเดียว เจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่ทำงานเกี่ยวกับห้องสมุดอย่างแท้จริงมีร้อยละ 55.00 รองลงมาร้อยละ 35.00 มีนักเรียนช่วยงานห้องสมุดแทนเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ห้องสมุดโรงเรียนทุกแห่งมีวารสารวิชาการ หนังสือพิมพ์ เอกสาร จุลสาร และหนังสืออ้างอิง ส่วนอุปกรณ์วัสดุทัศนศึกษามีน้อยมาก

ห้องสมุดโรงเรียนส่วนใหญ่จัดบริการให้ครูและนักเรียนทราบถึงหนังสือและอุปกรณ์ใหม่ ๆ ของห้องสมุดโดย จัดมุมหนังสือใหม่ไว้ในห้องสมุด รองลงมา คือ ปิด

ประกาศรายชื่อหนังสือ และอุปกรณ์ใหม่ ๆ ไว้ที่ป้ายนิเทศของห้องสมุด แต่มีร้อยละ 15.28 ที่ไม่ได้ให้บริการในเรื่องนี้แก่ครูและนักเรียนอย่างใดทั้งสิ้น

3. จำนวนหนังสือในหมวดสังคมศึกษาที่มีในห้องสมุดโรงเรียน และการจัดซื้อหนังสือในหมวดนี้

ครูและนักเรียนมีความเห็นว่า ห้องสมุดโรงเรียนมีหนังสือให้คนความมากที่สุด ในวิชาประวัติศาสตร์ไทย ประวัติศาสตร์สากล และภูมิศาสตร์ วิชาที่มีหนังสือน้อยคือ วิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม

เกี่ยวกับการจัดซื้อหนังสือเพิ่ม ครูและนักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ห้องสมุดควรจัดซื้อหนังสือเพิ่มมากที่สุด ในวิชาประวัติศาสตร์สากลและวิชาภูมิศาสตร์ โรงเรียนส่วนใหญ่ให้บรรณารักษ์จัดซื้อหนังสือในหมวดสังคมศึกษาร่วมกับครูอาจารย์ในสายสังคมศึกษา ในกรณีที่ครูสังคมศึกษามีส่วนร่วมในการจัดซื้อหนังสือ ปรากฏว่าหนังสือที่ครูส่วนใหญ่เสนอให้จัดซื้อจะใดก็ตามที่เสนอเป็นบางครั้ง

4. ความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับห้องสมุดโรงเรียน

ครูและนักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับห้องสมุดโรงเรียนในค่านต่าง ๆ

ดังนี้คือ

ก. ความสะดวกในการมาใช้ห้องสมุดคือปานกลาง หมายความว่าห้องสมุดบางแห่งตั้งอยู่ในสถานที่ที่ไม่สะดวกแก่การมาใช้ เช่น อยู่ชั้นที่ 3 หรืออยู่ห่างไกลจากห้องเรียนมาก จึงควรที่จะจัดห้องสมุดให้อยู่ที่ที่สะดวกในการมาใช้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

ข. สภาพของห้องสมุดโรงเรียนในลักษณะที่เชิญชวนเข้าใช้คือปานกลาง หมายความว่า ห้องสมุดโรงเรียนบางแห่งควรที่จะตกแต่งสถานที่ให้งดงาม สะอาดตา เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เข้าใช้

ค. เครื่องอำนวยความสะดวกสบายในห้องสมุดไม่ค่อยดี หมายความว่า จำนวนพัดลม ไฟฟ้า ในห้องสมุดยังขาดแคลนอีกมาก ควรจะจัดหามาเพิ่มขึ้น

ง. จำนวนที่นั่งในห้องสมุดคือปานกลาง หมายความว่า ห้องสมุดบางแห่งยังต้องเพิ่มจำนวนที่นั่งในห้องสมุดโรงเรียนให้เพียงพอกับจำนวนผู้ใช้

จ. จำนวนหนังสือและวารสารที่ใช้คนควาประกอบการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาคือปานกลาง หมายความว่า ห้องสมุดบางแห่งยังต้องเพิ่มจำนวนหนังสือและวารสารที่ใช้คนควา

ประกอบการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาให้มากขึ้น

ฉ. ความสะดวกในการค้นหาหนังสือและวารสารที่ปานกลาง หมายความว่า ห้องสมุดโรงเรียนบางแห่งควรจัดหมู่หนังสือตามแบบสากลนิยม จัดทำบัตรรายการให้เรียบร้อย และมีชั้นวางหนังสือเป็นแบบชั้นเปิดเพื่อให้สะดวกในการค้นหาและหยิบหนังสือมาใช้

ช. จำนวนอุปกรณ์โสตทัศนศึกษาที่จำเป็นในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ไม่ค่อยดี หมายความว่า ห้องสมุดโรงเรียนทุกแห่งควรเพิ่มจำนวนอุปกรณ์โสตทัศนศึกษาที่จำเป็นในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาให้มากขึ้น

ซ. ความร่วมมือของบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่ปานกลาง หมายความว่า ครูสังคมศึกษาและบรรณารักษ์ควรประสานงานกันให้มากขึ้น เพื่อให้การเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ณ. ระยะเวลาที่เปิดบริการที่ปานกลาง หมายความว่า ห้องสมุดโรงเรียนบางแห่งเปิดบริการวันละน้อยชั่วโมง ควรเพิ่มระยะเวลาที่เปิดบริการให้มากขึ้น

ญ. ระยะเวลาที่ให้อ่านหนังสือที่ปานกลาง หมายความว่า ห้องสมุดโรงเรียนส่วนมากให้นักเรียนยืมหนังสือกลับบ้านได้ 1 สัปดาห์ ควรเพิ่มระยะเวลาที่ให้อ่านหนังสือเป็น 2 สัปดาห์

5. การเรียนรู้หรือการได้รับการอบรมวิธีการใช้ห้องสมุดที่ถูกต้อง ครูและนักเรียนส่วนใหญ่เคยเรียนรู้หรือได้รับการอบรมวิธีการใช้ห้องสมุดที่ถูกต้อง แต่มีร้อยละ 16.11 ที่ไม่เคยเรียนรู้หรือได้รับการอบรมเลย นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับการเรียนรู้หรือได้รับการอบรมวิธีการใช้ห้องสมุดที่ถูกต้องจากบรรณารักษ์เมื่อการประชุม - นักเรียนตอนต้นปีการศึกษา รองลงมาได้รับคำแนะนำในชั่วโมงการใช้ห้องสมุด และมีนักเรียนร้อยละ 18.67 ที่ไม่ได้รับคำแนะนำในโอกาสใดทั้งสิ้น

6. ความถี่และความจำเป็นในการใช้ห้องสมุดในการเรียนการสอน นักเรียนส่วนใหญ่เข้าใช้ห้องสมุดโรงเรียนเพราะสนใจอ่านหนังสือ วารสาร รองลงมา คือ ต้องการค้นคว้าเพื่อทำรายงานที่ครูสั่ง ส่วนหมวดวิชาที่นักเรียนสนใจมาก และชอบศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในห้องสมุดโรงเรียนมากที่สุด คือ วิทยาศาสตร์ รองลงมาคือ สังคมศึกษา ครูและนักเรียนส่วนใหญ่ใช้บริการห้องสมุดโรงเรียนสัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง

เกี่ยวกับความจำเป็นในการใช้ห้องสมุดค้นคว้าประกอบการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ครูและนักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาจำเป็นต้องใช้ห้องสมุดเพื่อค้นคว้าประกอบการเรียนการสอนมาก คือ ประมาณสัปดาห์ละ 1-3 และ 4-6 ชั่วโมง ส่วนวิชาที่ครูแนะนำให้นักเรียนใช้ห้องสมุดค้นคว้าประกอบการเรียนมากที่สุดคือ ประวัติศาสตร์ไทย ภูมิศาสตร์ และประวัติศาสตร์สากล

7. ความสนใจในการอ่านหนังสือ วารสาร และหนังสือพิมพ์

ครูและนักเรียนส่วนใหญ่ชอบใช้หนังสืออ่านประกอบประเภทชีวประวัติบุคคลสำคัญ วารสาร หนังสือพิมพ์ และหนังสือสารคดีเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และการท่องเที่ยว วารสารภาษาไทยที่ครูและนักเรียนส่วนมากสนใจอ่านเป็นประจำและเห็นว่า เป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา คือ ชัยพฤกษ์ อนุสาร อ.ส.ท. และวิทยาสาร ส่วนวารสารต่างประเทศครูและนักเรียนอ่านน้อยมาก โดยเฉลี่ยแล้วครูและนักเรียนสนใจอ่านหนังสือพิมพ์วันละ 1-3 ฉบับ

8. ปัญหาและอุปสรรคในการใช้หนังสือและวารสารประกอบการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา

ครูและนักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ปัญหาและอุปสรรคในการใช้หนังสือและวารสารประกอบการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา คือ มีหนังสือและวารสารไม่มากพอในห้องสมุดโรงเรียนที่จะใช้ศึกษาค้นคว้า รองลงมาคือ ไม่ทราบว่า มีหนังสือและวารสารอะไรบ้างที่จะนำมาใช้ได้

9. วิธีการใช้ห้องสมุดในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา

วิธีการที่ครูสังคมศึกษาแนะนำให้นักเรียนใช้ห้องสมุดโรงเรียนค้นคว้าประกอบการเรียนมากที่สุด คือ ให้นำหนังสือมาแล้วเขียนรายงานส่ง รองลงมาคือ ให้นำหนังสือมาอภิปรายในชั้นเรียน ครูส่วนใหญ่ให้นักเรียนทำรายงานเล่มละครั้ง รองลงมาคือ เอมละ 2-3 ครั้ง วิธีการทำรายงานมักจะทำให้ทำเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล การแนะนำหนังสืออ่านประกอบการค้นคว้าในการทำรายงาน ครูส่วนใหญ่มักจะบอกรายชื่อหนังสือแล้วให้นักเรียนไปค้นคว้าในห้องสมุด มีร้อยละ 20.67 ที่ให้นักเรียนไปค้นคว้าเองโดยไม่บอกรายชื่อหนังสือ

ก่อนที่จะให้นักเรียนทำรายงาน ครูส่วนใหญ่ได้สำรวจหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ในห้องสมุดโรงเรียนทุกครั้ง และได้อ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์ที่แนะนำให้นักเรียนอ่านเพื่อที่จะทำรายงานเฉพาะบางเล่ม ครูส่วนใหญ่ นาน ๆ ครั้งจึงจะขอความร่วมมือจากบรรณารักษ์ จัดทำหนังสือจองเพื่อให้นักเรียนคนคว่าในการทำรายงาน และมีร้อยละ 26.67 ที่ไม่เคยขอความร่วมมือจากบรรณารักษ์ในการจัดหนังสือจองเลย ในกรณีที่ครูสังคัมศึกษาขอความร่วมมือจากบรรณารักษ์ในการจัดหนังสือจอง ครูส่วนใหญ่จะบอกบรรณารักษ์ล่วงหน้าเพียงวันเดียว

เมื่อครูให้นักเรียนทำรายงานส่งโดยคนคว่าจากห้องสมุดโรงเรียนแล้ว ครูส่วนใหญ่จะตรวจให้คะแนนแล้ว นำรายงานชิ้นที่คิดเห็นดีไว้ที่บอร์ดหน้าชั้น หรือนำรายงานนั้น ๆ มาอ่านและชี้แจงในชั้นเรียน และตรวจให้คะแนนแล้วจึงส่งคืนนักเรียน ครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่านักเรียนสามารถทำรายงานได้อยู่ในระดับปานกลาง

ในการออกข้อสอบวิชาสังคัมศึกษา ครูส่วนใหญ่ถามนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาในหนังสือแบบเรียน และความรู้รอบตัวคว่า ส่วนการประเมินผลการเรียนวิชาสังคัมศึกษา ครูส่วนใหญ่ใช้วิธีประเมินผลจากคะแนนการสอบของนักเรียนบวกกับคะแนนที่ได้จากการทำรายงานส่ง บวกกับคะแนนความประพฤติ กิจกรรม และความร่วมมือในการทำงาน ครูและนักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่านักเรียนที่เรียนเก่งในวิชาสังคัมศึกษา คือนักเรียนที่ที่มีความรู้ นอกเหนือจากเนื้อหาในหนังสือแบบเรียนวิชาสังคัมศึกษา และสามารถแสดงความคิดเห็นได้

ในด้านกิจกรรมที่ครูส่วนใหญ่จัดโดยร่วมมือกับบรรณารักษ์เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาสังคัมศึกษา คือ จัดนิทรรศการเนื่องในวันสำคัญ ๆ หรือเกี่ยวกับบุคคลสำคัญ รองลงมาคือ นายภาพยนตร์ ฟิล์มสกริป หรือสไลด์ประกอบการเรียนวิชาสังคัมศึกษา แต่มีร้อยละ 3.89 ที่ไม่ได้ทำอย่างใดทั้งสิ้น

10. ข้อเสนอแนะของครูและนักเรียนในการปรับปรุงห้องสมุดโรงเรียนเพื่อการเรียนการสอนวิชาสังคัมศึกษา

ครูและนักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าห้องสมุดโรงเรียนควรปรับปรุงในด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ สถานที่ อุปกรณ์ห้องสมุด จำนวนหนังสือ วารสาร จำนวนอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา และบริการของห้องสมุด นอกจากนี้ทางโรงเรียนควรมีการสอนวิธีการใช้ห้องสมุดที่ถูกต้องแก่ครูและนักเรียน เพื่อให้การใช้ห้องสมุดในการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ขอเสนอแนะ

ขอเสนอแนะแก่กระทรวงศึกษาธิการ

1. กระทรวงศึกษาธิการ ควรจัดสรรเงินงบประมาณให้โรงเรียนมัธยมศึกษาทุกแห่งมีห้องสมุดที่มีหนังสือและอุปกรณ์ครบบริบูรณ์
2. จัดศึกษานิเทศก์หรือผู้เชี่ยวชาญในเรื่องห้องสมุดโรงเรียนไปให้คำแนะนำในการดำเนินงานและบริการของห้องสมุดให้สอดคล้องกับหลักสูตรและนโยบายของโรงเรียน
3. ในการบรรจุบรรณารักษ์เข้าทำงาน ควรคัดเลือกบุคคลที่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ เป็นบุคคลที่มีลักษณะของบรรณารักษ์ที่ดี เช่น มีอัธยาศัย และมีมนุษยสัมพันธ์ดี
4. หนังสือแบบเรียนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา ไม่ควรจะเน้นเนื้อหาวิชาแต่เพียงด้านเดียว ควรจะให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีในการทำงาน และมีทักษะในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองโดยอาศัยวัสดุอุปกรณ์ในห้องสมุดโรงเรียน
5. มีการฝึกอบรมบรรณารักษ์เป็นครั้งคราวเพื่อให้ทราบวิธีการบริหารงานใหม่ ๆ ของห้องสมุด และอบรมครูสังคมศึกษาและครูสอนวิชาอื่น ๆ ให้รู้จักวิธีการใช้ห้องสมุดที่ถูกต้อง
6. แบบเรียนวิชาสังคมศึกษาทุกเล่มควรมีรายชื่อหนังสือแนะนำให้นักเรียนอ่านเพิ่มเติมทุกหน่วยบท
7. จัดทำหนังสือคู่มือครูในการใช้ห้องสมุดประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา แนะนำหนังสือและวารสารที่ใช้อ่านประกอบการสอนวิชานี้ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ พร้อมทั้งแนะนำแหล่งที่ใดมาซึ่งหนังสือและวารสารนั้น ๆ ด้วย
8. ร่วมมือกับสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยให้รางวัลแก่ห้องสมุดโรงเรียนที่เป็นตัวอย่าง
9. ร่วมมือกับหอสมุดแห่งชาติจัดนิทรรศการ เพื่อส่งเสริมการอ่านและแนะนำหนังสือที่มีประโยชน์ในการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ
10. รวบรวมรายชื่อแหล่งวัสดุได้เปล่าให้ทันสมัยอยู่เสมอ

ขอเสนอแนะแกสถาบันฝึกหัดครู

1. ในฐานะที่สถาบันฝึกหัดครูเป็นผู้ผลิตครูสาขาวิชาต่าง ๆ ออกมารับใช้ชุมชน จึงควรวางแผนให้ชั่วโมงการให้ของสมุดอยู่ในหลักสูตรซึ่งนิสิตหรือนักศึกษาทุกคนจะต้องเรียน เพื่อที่จะได้นำความรู้นั้นไปใช้เมื่อจบการศึกษาแล้ว
2. ส่งเสริมให้นิสิตหรือนักศึกษาให้ของสมุดอยู่เสมอโดยกำหนดให้อ่านหนังสือ และทำรายงานวิชาต่าง ๆ อย่างถูกต้องจนเกิดความชำนาญในการให้ของสมุด และในการค้นคว้าเพื่อทำรายงาน
3. รวบรวมรายชื่อหนังสือและวารสารที่ใช่ประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา แจกแก่นิสิตหรือนักศึกษาฝึกสอน เพื่อให้อ่านและรู้จักคุ้นเคยไว้ นิสิตอาจจะนำไปใช้เป็นตัวอย่างเมื่อเขาเหล่านั้นไปประกอบอาชีพเป็นครูที่แท้จริง
4. ในการผลิตครูบรรณารักษ์ นอกจากจะผลิตครูที่มีความรู้ดีแล้ว ควรจะเน้นในเรื่องคุณสมบัติ และหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงของบรรณารักษ์ ซึ่งได้แก่การบริการ ฉะนั้น บรรณารักษ์ที่ดีควรจะเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี และบริการแก่ครูและนักเรียนอย่างเต็มใจเสมอ

ขอเสนอแนะแก่ผู้บริหารโรงเรียน

1. ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมองเห็นความสำคัญและคุณค่าของห้องสมุดที่มีต่อการเรียนการสอน โดยพยายามจัดสรรเงินงบประมาณหรือหารายได้มาปรับปรุงห้องสมุด ให้เป็นทั้งศูนย์วัสดุในการอ่าน และ ศูนย์อุปกรณ์โสตทัศนศึกษา
2. หาทางจัดให้บรรณารักษ์ทำงานห้องสมุดอย่างเต็มใจโดยไม่ต้องสอนวิชาอื่นมากนัก และจัดให้มีเจ้าหน้าที่ห้องสมุดช่วยดูแลห้องสมุดแทนในกรณีที่บรรณารักษ์มีชั่วโมงสอน
3. ส่งเสริมการเรียนรู้วิธีการให้ของสมุดโดยจัดแทรกไว้ในชั่วโมงต่าง ๆ คือ เมื่อสอนวิชาใดควรมีเวลาสัก 1-2 ชั่วโมงให้บรรณารักษ์เข้าไปอธิบายวิธีใช้และหนังสือในสาขาวิชานั้น ๆ ให้นักเรียนทราบ
4. เปิดบริการห้องสมุดให้ครูและนักเรียนใช้ตลอดวัน ชั่วโมงใดว่างเพราะขาดครูควรอนุญาตให้นักเรียนเข้าใช้ของสมุดได้โดยให้บรรณารักษ์เป็นผู้ควบคุม
5. ให้ครูสังคมศึกษาร่วมมือกับบรรณารักษ์ในการจัดซื้อหนังสือในหมวดสังคมศึกษา
6. ให้บรรณารักษ์อบรมครูถึงวิธีการใช้ของสมุด

7. ในกรณีที่กระทรวงศึกษาธิการจัดอบรมเกี่ยวกับห้องสมุดโรงเรียน ทางโรงเรียนควรจัดส่งบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดเข้ารับการอบรมนั้นตามแต่โอกาสและความเหมาะสม

8. ให้รางวัลแก่นักเรียนที่ทำรายงานได้ดีเกินในแต่ละชั้นของรอบปีการศึกษาหนึ่ง ๆ

ข้อเสนอแนะแก่ครูสังคมศึกษา

1. ในการเตรียมการสอน ครูควรศึกษาค้นคว้าจากหนังสือแบบเรียน หนังสืออ่านประกอบหลาย ๆ เล่ม ตลอดจนวารสาร และ จุลสารที่ทันสมัย

2. ในด้านวิธีสอน ไม่ควรจะใช้วิธีบรรยายแต่เพียงวิธีเดียว ควรจะใช้วิธีการสอนหลาย ๆ วิธี เช่น Problem Solving และ Historical Method ซึ่ง เป็นวิธีสอนที่ไม่ใช่แต่ให้ความรู้แก่นักเรียนแต่เพียงอย่างเดียว ยังก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีในการทำงาน และมีทักษะในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยใช้วัสดุอุปกรณ์ในห้องสมุด

3. ในด้านการดำเนินการสอน ครูอาจจะอ่านบทความหรือข้อความที่คัดลอกมาจากต้นฉบับที่เป็น primary source หรือ secondary source ที่เกี่ยวกับหัวเรื่องที่สอนให้นักเรียนฟังเพื่อให้เกิด Reflective Thinking และเร้าให้นักเรียนสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองต่อไป ตัวอย่างเช่น การสอนเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับฝรั่งเศสในสมัยสมเด็จพระนารายณ์ ครูอาจจะคัดลอกจดหมายเหตูลาลูแบร์ตอนที่เห็นว่าน่าสนใจและสัมพันธ์กับเรื่องที่สอนมาอ่านให้นักเรียนทั้งชั้นฟัง พร้อมทั้งแนะแหล่งที่มาของเรื่องนั้น ๆ ด้วย

4. ในด้านกิจกรรม ครูสังคมศึกษาอาจจะให้นักเรียนทำกิจกรรมได้หลายอย่าง โดยใช้วัสดุในห้องสมุดโรงเรียน เช่น ให้ทำรายงานปากเปล่า เขียนรายงานส่ง ทำสมุดภาพสังคม แผนที่ ทำโน้ตย่อเรื่องราวที่ได้จากการอ่าน และกิจกรรมสนุก ๆ เช่น ทายปัญหาใครเอ่ย อะไรเอ่ย ที่ไหน เป็นต้น นอกจากนี้อาจจะจัดให้มีการเล่น role-play โดยให้นักเรียนสวมบทบาทของบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์และให้เล่าเรื่องหนังสือ

(book talk)

5. เกี่ยวกับการให้นักเรียนเขียนรายงานส่ง ครูสังคมศึกษาควรจะทำดังนี้

ก. สืบหาหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ในห้องสมุดก่อนที่จะให้นักเรียนทำ

รายงานทุกครั้ง เพื่อที่จะได้ทราบว่าหนังสือและสิ่งพิมพ์อะไรบ้างที่จะมาใช้ได้มีจำนวนพอเพียงกับจำนวนนักเรียนหรือไม่ และสมควรที่จะให้นักเรียนทำรายงานเป็นกลุ่มหรือเป็นรายบุคคล

ข. อ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์ทุกเล่มที่แนะนำให้นักเรียนอ่าน ก่อนที่จะให้นักเรียนทำรายงาน เพื่อที่จะได้ทราบว่าหนังสือและสิ่งพิมพ์นั้น ๆ เกี่ยวกับเรื่องอะไร และมีความยากง่ายเหมาะกับวัยของนักเรียนหรือไม่

ค. ขอความร่วมมือจากบรรณารักษ์ให้ช่วยจัดหนังสือจองไว้ให้ โดยบอกบรรณารักษ์ล่วงหน้าสัก 1 สัปดาห์

ง. ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำรายงานและแนะนำหนังสือและสิ่งพิมพ์ที่อาจนำมาใช้ในการทำรายงานเรื่องนั้น ๆ แก่นักเรียน โดยบอกรายชื่อหนังสือและชื่อผู้แต่งแล้วให้นักเรียนไปค้นคว้าเองในห้องสมุด หรือพิมพ์รายชื่อหนังสือแจกให้นักเรียนหรือนำหนังสือและสิ่งพิมพ์นั้น ๆ มาแนะนำในชั้นเรียน วิธีที่ดีที่สุด คือ จัดหนังสือจองไว้ให้นักเรียนเพราะจะช่วยให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการทำงาน นอกจากนี้ครูควรชี้แจงวิธีค้นหาเรื่องที่ต้องการจากสารบัญและดัชนี

จ. สอนวิธีทำรายงานที่ถูกต้องให้แก่ นักเรียน พร้อมทั้งแบบฟอร์มของการทำรายงาน เพื่อให้ นักเรียนมีประสบการณ์ที่จะนำไปใช้เมื่อเรียนชั้นสูงต่อไป

ฉ. เมื่อนักเรียนทำรายงานส่งแล้ว ครูควรจะรีบตรวจให้คะแนนแล้วนำรายงานชิ้นที่คิดควรยกย่องหรือนำมาชี้แจงข้อดีและข้อบกพร่องของรายงานนั้นในชั้นเรียน เพื่อให้ นักเรียนเกิดกำลังใจในการทำงานและสามารถปรับปรุงการทำรายงานให้ดีขึ้น

6. ในการออกข้อสอบวิชาสังคมศึกษา ครูไม่ควรจะถามนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาในหนังสือแบบเรียนแต่อย่างเดียว ควรจะถามความรู้รอบตัว ขาวคราว และเหตุการณ์ปัจจุบันที่ตรงหรือใกล้เคียงกับเนื้อหาวิชาที่เรียน และให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นประกอบ โดยยกเอาเรื่องราวที่นักเรียนอ่านจากหนังสืออ่านประกอบมาสนับสนุนความคิดเห็นนั้น ทั้งนี้ เพื่อให้นักเรียนสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในวิชาที่เรียนอยู่เสมอ

7. ในการประเมินผลการเรียนวิชาสังคมศึกษาครูควรประเมินผลจากคะแนนการสอบของนักเรียน บวกกับคะแนนที่ได้จากการทำรายงานส่ง บวกกับคะแนนความ -

ประพจน์ กิจกรรม และความร่วมมือในการทำงาน ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนมองเห็น
ความสำคัญและเอาใจใส่ในกิจกรรมทุกประเภท

8. ครูสังคมนตรีศึกษาร่วมมือกับบรรณารักษ์จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียน
การสอน ดังนี้

- ก. จัดหนังสือจองไว้ให้นักเรียนคนคว่าประกอบการทำรายงาน
- ข. จัดนิทรรศการหนังสือที่ให้อ่านประกอบในวิชาสังคมนตรีศึกษา
- ค. จัดรายการแนะนำหนังสือหรือวิจารณ์หนังสือเพื่อชักชวนและส่งเสริม

การอ่าน

- ง. จัดนิทรรศการเนื่องในวันสำคัญ ๆ หรือเกี่ยวกับบุคคลสำคัญ
- จ. จัดการแข่งขันตอบปัญหาด้วยการให้คนคว่าหาคำตอบจากห้องสมุด
- ฉ. สอนวิธีใช้ห้องสมุดที่ถูกต้องแก่นักเรียน
- ช. ฉายภาพยนตร์ फिल्मสตริป หรือสไลด์ประกอบการเรียนวิชาสังคมนตรีศึกษา

9. ครูสังคมนตรีศึกษาคือจะใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ในการอ่านหนังสือ
วารสาร หรือหนังสือพิมพ์ในห้องสมุด

10. เสนอรายชื่อหนังสืออ่านประกอบในการเรียนการสอนวิชาสังคมนตรีศึกษา
แก่บรรณารักษ์

11. ถ้ายังไม่เคยเรียนรู้หรือได้รับการอบรมวิธีการใช้ห้องสมุดที่ถูกต้อง
ควรจะหาคู่มือการใช้ห้องสมุดมาอ่านหรือพยายามเข้ารับการอบรมวิธีการใช้ห้องสมุด
ที่โรงเรียนหรือกระทรวงศึกษาธิการจัดขึ้น

ขอเสนอแนะแก่บรรณารักษ์

1. ให้บริการแก่ครูและนักเรียนอย่างสะดวกรวดเร็ว มีความเต็มใจและพร้อม
ที่จะให้บริการอยู่เสมอ

2. ร่วมมือกับครูสังคมนตรีศึกษาจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน
วิชาสังคมนตรีศึกษา

3. จัดห้องสมุดให้สวยงาม สะอาดตา สะดวก เพื่อดึงดูดความสนใจของ

นักเรียน จัดนิทรรศการแสดงหนังสือใหม่ที่ห้องสมุดได้รับ และนิทรรศการอื่น ๆ ตามแต่โอกาสจะอำนวย

4. ทำกฤตภาคที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในวิชาสังคมศึกษาให้ทันสมัยอยู่เสมอ
5. แนะนำหนังสือและแหล่งวิทยากรแก่ครูสังคมศึกษา
6. ดำรงการไหลของสมุดของครูและนักเรียนทุกปี เพื่อนำผลการสำรวจมาปรับปรุงห้องสมุด
7. อบรมวิธีการใช้ห้องสมุดที่ถูกต้องแก่ครูและนักเรียน

ข้อเสนอแนะแก่นักเรียน

1. พยายามอ่านหนังสืออ่านประกอบในวิชาสังคมศึกษาที่ครูแนะนำให้อ่านอยู่เสมอ
2. สนใจติดตามข่าวคราวและเหตุการณ์ปัจจุบันจากหนังสือพิมพ์ วารสาร วิทยุ และ โทรทัศน์
3. ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยการอ่านหนังสือวารสาร หรือ หนังสือพิมพ์ในห้องสมุดโรงเรียน หอสมุดแห่งชาติ และ ห้องสมุดอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะแก่ผู้ที่จะทำการวิจัยต่อไป

- ผู้สนใจในเรื่องการใช้ห้องสมุดโรงเรียนในการเรียนการสอนอาจจะทำการวิจัยเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้
1. ดำรงการไหลของสมุดโรงเรียนในการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับการศึกษาขั้นสูงขึ้นไป
 2. หาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ห้องสมุดกับผลการเรียนวิชาสังคมศึกษาและวิชาเฉพาะอย่างอื่น
 3. หาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ห้องสมุดกับผลการเรียนทั้งหมดของนักเรียนในระดับการศึกษาต่าง ๆ
 4. เปรียบเทียบผลการเรียนของนักเรียนที่เข้าใช้ห้องสมุดโรงเรียนอยู่กับนักเรียนที่ไม่เคยเข้าใช้ห้องสมุดโรงเรียนเลย